

ХАРКІВСЬКА ДЕРЖАВНА АКАДЕМІЯ ДИЗАЙНУ І МИСТЕЦТВ

<u>Факультет</u>	<u>Образотворче</u>	<u>Рівень вищої</u>	<u>перший</u>
	<u>мистецтво</u>	<u>освіти</u>	<u>(бакалаврський)</u>
<u>Кафедра</u>	<u>Катедра теорії і</u>	<u>Рік навчання</u>	<u>3</u>
	<u>історії</u>		
	<u>мистецтв</u>		
<u>Галузь знань</u>	<u>В Культура,</u>	<u>Вид дисципліни</u>	<u>Нормативна</u>
	<u>мистецтво та гуманітарні</u>		
	<u>науки</u>		
<u>Спеціальніст</u>	<u>В4 Образотворче</u>	<u>Семестри</u>	<u>5</u>
<u>ь</u>	<u>мистецтво та реставрація</u>		

ІСТОРІЯ ЗАРУБІЖНОГО МИСТЕЦТВА

Семестр 5 навчального року

Викладач Чечик Валентина Вікторівна, доцент, кандидат
мистецтвознавства (лекційні та практичні (семінарські) заняття)

E-mail valentyna.chechyk@yahoo.com

Заняття Форма навчання: дистанційна (Classroom)
Кожного тижня за розкладом

Адреса Кафедра ТІМ, ауд. 205, поверх 2, корпус 3, вул. Мистецтв 11
Телефон 057 706-02-81 (кафедра)
+38 050 403 75 19 Чечик Валентина Вікторівна

Затверджено на засіданні кафедри ТІМ
Протокол № 1 від 28 серпня 2026 р.

ПЕРЕДУМОВИ ВИВЧЕННЯ ДИСЦИПЛІНИ

Базові знання з дисциплін «Історія світової культури», «Міфологія», «Теорія мистецтва», а також знання, набуті під час опанування попередніх частин дисципліни «Історія зарубіжного мистецтва».

НАВЧАЛЬНІ МАТЕРІАЛИ

Підручники, навчальні посібники, монографії та альбоми з історії образотворчого мистецтва; ілюстративні матеріали відповідно до тем дисципліни; електронні каталоги, цифрові колекції та офіційні сайти провідних музеїв світу.

ПОСИЛАННЯ НА МАТЕРІАЛИ

Цифрові колекції творів західного мистецтва середини XIX – першої половини XX століття у фондах провідних музеїв світу:

Musée du Louvre (Париж) <https://www.louvre.fr/>

The British Museum (Лондон) <https://www.britishmuseum.org/> Tate Britain (Лондон) <https://www.tate.org.uk/visit/tate-britain> Tate Modern (Лондон)

<https://www.tate.org.uk/visit/tate-modern> Victoria and Albert Museum (Лондон) <https://www.vam.ac.uk/collections?type=featured>

Musée d'Art moderne de la Ville de Paris (Париж) <https://www.mam.paris.fr/> Musée national d'Art moderne — Centre de création industrielle (MNAM / CCI) (Париж) <https://www.centrepompidou.fr/fr/>

Galleria d'arte moderna (Милан) <http://www.gam-milano.com/it/le-collezioni/> Museum of Modern Art / МоМА (Нью-Йорк) <https://www.moma.org/collection/> Albertina (Відень) <https://www.albertina.at/>

Museum Moderner Kunst Stiftung Ludwig Wien/ MUMOK (Відень) <https://www.mumok.at/>

Berlinische Galerie (Берлін) <https://berlinischegalerie.de/>

НЕОБХІДНЕ ОБЛАДНАННЯ

Комп'ютер, ноутбук або планшет із доступом до мережі Інтернет та можливістю перегляду зображень, презентацій і відеоматеріалів. Програмне забезпечення для роботи з текстовими документами та файлами у форматі PDF. Блокнот і ручка для ведення конспекту.

МЕТА І ЗАВДАННЯ КУРСУ

Навчальна дисципліна «Історія зарубіжного мистецтва» у 5 семестрі викладається здобувачам вищої освіти спеціальності В4 «Образотворче мистецтво та реставрація», ОПП «Мистецтвознавство» першого (бакалаврського) рівня вищої освіти.

Метою вивчення модуля 5 навчальної дисципліни «Історія зарубіжного мистецтва» є формування цілісного розуміння розвитку західного образотворчого мистецтва середини ХІХ – першої половини ХХ століття; засвоєння основних художніх явищ, стилів і напрямів цього періоду; набуття вмінь визначати особливості національних шкіл, аналізувати, атрибутувати та інтерпретувати твори мистецтва в історико-культурному контексті.

Основні **завдання** вивчення дисципліни:

- сформувати цілісне уявлення про основні етапи та закономірності розвитку західного мистецтва середини ХІХ – першої половини ХХ століття;
- ознайомити здобувачів із провідними художніми явищами, стилями, напрямками, видами і жанрами мистецтва та творчістю визначних майстрів;
- розкрити особливості розвитку мистецтва у взаємозв'язку з історичними, соціокультурними та політичними процесами;
- поглибити розуміння регіональної та національної специфіки мистецтва, ролі окремих художніх шкіл і центрів у розвитку мистецьких традицій;
- сформувати навички формально-стилістичного, іконографічного та порівняльного аналізу, атрибуції й інтерпретації творів мистецтва;
- забезпечити засвоєння фахової мистецтвознавчої термінології та вмінь коректно застосовувати її в усному й письмовому мовленні;
- розвинути навички пошуку, опрацювання, критичного оцінювання та систематизації інформації з фахової літератури, музейних колекцій, каталогів і цифрових ресурсів.

КОМПЕТЕНТНОСТІ ТА ПРОГРАМНІ РЕЗУЛЬТАТИ НАВЧАННЯ

Компетентності, якими повинен оволодіти здобувач	Програмні результати навчання
Загальні (базові компетентності): ЗК2: Здатність зберігати і примножувати культурно-мистецькі, екологічні, моральні, наукові цінності і досягнення суспільства на основі розуміння історії та закономірностей розвитку предметної області, її місця у загальній системі знань про природу і суспільство, використовувати різні види та форми рухової активності для активного відпочинку та ведення здорового	ПРН2: виявляти сучасні знання і розуміння предметної галузі та сфери професійної діяльності, застосовувати набуті знання у практичних ситуаціях; ПРН5: аналізувати та обробляти інформацію з різних джерел; ПРН6: Застосовувати знання з історії мистецтв у професійній діяльності,

способу життя. ЗК3: здатність спілкуватися державною мовою як усно, так і письмово; ЗК5: здатність до абстрактного мислення, аналізу та синтезу; ЗК6: здатність застосовувати знання у практичних ситуаціях; ЗК8: Здатність до пошуку, оброблення та аналізу інформації з різних джерел. ЗК9: здатність генерувати нові ідеї (креативність). Спеціалізовані (фахові) компетентності: ФК1: здатність розуміти базові теоретичні та практичні закономірності створення цілісного продукту предметно- просторового та візуального середовища; ФК5: здатність генерувати авторські інноваційні пошуки в практику сучасного мистецтва; ФК8: Здатність використовувати професійні знання у практичній та мистецтвознавчій діяльності. ФК10: здатність усвідомлювати важливість виконання своєї частини роботи в команді; визначати пріоритети професійної діяльності; ФК12: здатність презентувати художні твори та мистецтвознавчі дослідження у вітчизняному та міжнародному контекстах.	впроваджувати український та зарубіжний мистецький досвід. ПРН11: Трактувати формотворчі засоби образотворчого мистецтва, декоративного мистецтва, реставрації як відображення історичних, соціокультурних, економічних і технологічних етапів розвитку суспільства, комплексно визначати їхню функціональну та естетичну специфіку у комунікативному просторі. ПРН12: Володіти фаховою термінологією, теорією і методикою образотворчого мистецтва, декоративного мистецтва, реставрації мистецьких творів; ПРН13: Розуміти вагому роль українських етномистецьких традицій у стильових рішеннях творів образотворчого, декоративного та сучасного візуального мистецтва. ПРН14: популяризувати надбання національної та всесвітньої культурної спадщини, а також сприяти проявам патріотизму, національного самоусвідомлення та етнокультурної самоідентифікації;
---	--

ОПИС ДИСЦИПЛІНИ

Навчальна дисципліна «Історія зарубіжного мистецтва» у 5 семестрі становить п'ятий модуль загального курсу «Історія зарубіжного мистецтва». Модуль охоплює два змістові модулі, що містять 10 послідовно пов'язаних тем. Обсяг навчальної дисципліни у 5 семестрі – 5 кредитів ECTS; 150 годин, з яких аудиторних 75 годин (40 лекційних, 35 – семінарських), 75 годин самостійної роботи.

Модуль 5

Змістовий модуль 9. Західне мистецтво середини XIX – початку XX століття

Тема 45. Реалізм у західноєвропейському мистецтві середини і другої половини XIX століття

Тема 46. Імпресіонізм у французькому та європейському мистецтві другої половини XIX століття

Тема 47. Постімпресіонізм: основні художні концепції та творчість провідних майстрів

Тема 48. Символізм у європейському мистецтві кінця XIX – початку XX століття

Тема 49. Модерн в образотворчому мистецтві Європи кінця XIX – початку XX століття.

Змістовий модуль 10. Західне мистецтво першої половини XX століття

Тема 50. Фовізм та експресіонізм у європейському мистецтві початку XX століття

Тема 51. Кубізм, футуризм і становлення абстрактного мистецтва

Тема 52. Дадаїзм і сюрреалізм у західному мистецтві

Тема 53. Європейське мистецтво міжвоєнного періоду: «повернення до порядку», метафізичний живопис, нова речевість і магічний реалізм

Тема 54. Західне мистецтво 1930–1940-х років: мистецтво тоталітарних режимів і художні процеси періоду Другої світової війни

ФОРМАТ ДИСЦИПЛІНИ

Зміст дисципліни опановується під час лекційних і семінарських занять та самостійної роботи здобувачів вищої освіти. Самостійна робота передбачає опрацювання й закріплення лекційного матеріалу, підготовку до семінарських занять і модульних контрольних робіт, конспектування фахових публікацій, виконання письмових та візуально-аналітичних завдань.

Здобувачі здійснюють пошук, критичне опрацювання, систематизацію та аналіз наукової інформації, працюють із рекомендованою літературою, каталогами, музейними й цифровими колекціями. Результати самостійної роботи представляються в усній, письмовій або презентаційній формі відповідно до вимог викладача. Індивідуальні завдання навчальним планом не передбачені.

ТЕМАТИЧНА СТРУКТУРА ДИСЦИПЛІНИ

№ теми	теми лекційних занять	год.	Теми семінарських занять	Год.
	ЗМІСТОВИЙ МОДУЛЬ 9. ЗАХІДНЕ МИСТЕЦТВО СЕРЕДИНИ XIX – ПОЧАТКУ XX СТОЛІТТЯ			
1	Тема 45. Реалізм у західноєвропейському мистецтві середини і другої половини XIX століття	2 год	Тема 45. Принципи зображення сучасності в західноєвропейському реалізмі	3 год
2	Тема 46. Імпресіонізм у французькому та європейському мистецтві другої половини XIX століття	4 год	Тема 46. Композиційні та колористичні пошуки французького імпресіонізму	3 год
3	Тема 47. Постімпресіонізм: основні художні концепції та творчість провідних майстрів	4 год	Тема 47. Трансформація живописної системи у творчості постімпресіоністів	3 год

4	Тема 48. Символізм у європейському мистецтві кінця XIX – початку XX століття	5 год	Тема 48. Образ і символ у європейському живописі кінця XIX століття	4 год
5	Тема 49. Модерн в образотворчому мистецтві Європи кінця XIX – початку XX століття	5 год	Тема 49. Формотворчі та декоративні принципи європейського модерну	4 год
	Модульна контрольна 1			
ЗМІСТОВИЙ МОДУЛЬ 10. ЗАХІДНЕ МИСТЕЦТВО ПЕРШОЇ ПОЛОВИНИ XX СТОЛІТТЯ				
6	Тема 50. Фовізм та експресіонізм у європейському мистецтві початку XX століття	3 год	Тема 50. Колір і деформація форми у фовізмі та експресіонізмі	3 год
7	Тема 51. Кубізм, футуризм і становлення абстрактного мистецтва	5 год	Тема 51. Предмет і простір у кубізмі та футуризмі	4 год
8	Тема 52. Дадаїзм і сюрреалізм у західному мистецтві	3 год	Тема 52. Художні принципи абстрактного мистецтва: основні напрями та майстри	3 год
9	Тема 53. Європейське мистецтво міжвоєнного періоду: «повернення до порядку», метафізичний живопис, нова речевість і магічний реалізм	5 год	Тема 53. Дадаїзм і сюрреалізм: методи перетворення предметного образу	4 год
10	Тема 54. Західне мистецтво 1930–1940-х років: мистецтво тоталітарних режимів і художні процеси періоду Другої світової війни	4 год	Тема 54. Фігуративне мистецтво 1920–1930-х років: пластичні системи та стилістичні варіанти	4 год
	Модульна контрольна 2			
	Загалом:	40 год		35 год
			Іспит	

ТЕМИ САМОСТІЙНОЇ РОБОТИ

41	«Павільйон реалізму» Гюстава Курбе 1855 року та утвердження незалежної позиції художника	6
42	Вплив фотографії та японської гравюри на композиційні пошуки французьких імпресіоністів	7
43	Натюрморт у творчості Поля Сезанна, Вінсента ван Гога і Поля Гогена: порівняльна характеристика	8
44	Міфологічні образи та уявлення про природу людини у творчості європейських символістів	9
45	Книжкова і журнальна графіка модерну у творчості Обрі Бердслі, Альфонса Мухи та художників віденської сецесії	8
46	Художні програми об'єднань «Міст» і «Синій вершник»: спільні риси та відмінності	7
47	Колаж у кубізмі й футуризмі та розширення меж художнього твору	7
48	Ready-made Марселя Дюшана і зміна уявлень про природу мистецтва	8
48	Досвід Першої світової війни у творчості Отто Дікса і Георга Гросса	8
50	Виставка «Дегенеративне мистецтво» 1937 року як інструмент культурної політики нацистської Німеччини	8
Всього годин		75

ФОРМАТ СЕМЕСТРОВОГО КОНТРОЛЮ

Поточний контроль результатів навчання здобувачів денної форми здійснюється під час семінарських занять і враховує усні відповіді, участь у фахових обговореннях, аналіз творів мистецтва та візуальних джерел, виконання тестових, письмових і візуально-аналітичних завдань, підготовку доповідей і презентацій, опрацювання мистецтвознавчої літератури та результати самостійної роботи. Рубіжний контроль проводиться після завершення кожного змістового модуля у формі модульної контрольної роботи. Максимальна кількість балів, яку здобувач/ка може накопичити протягом семестру, становить 90 балів. Для здобувачів заочної форми навчання формою семестрового контролю є контрольна робота.

Форма підсумкового контролю – іспит. Бали за екзаменаційне завдання додаються до балів, накопичених протягом семестру. Підсумкова кількість балів за дисципліну не може перевищувати 100.

ШКАЛА ОЦІНЮВАННЯ*

Сума балів за всі види навчальної діяльності	Оцінка ECTS	Оцінка за національною шкалою	
		для екзамену, диференційованого заліку, курсового проекту (роботи), практики	для заліку
90 – 100	A	відмінно	зараховано
82-89	B	добре	
75-81	C		
64-74	D	задовільно	
60-63	E		
35-59	FX	незадовільно з можливістю повторного складання	не зараховано з можливістю повторного складання
1-34	F	незадовільно з обов’язковим повторним вивченням дисципліни	не зараховано з обов’язковим повторним вивченням дисципліни

* Мінімальна кількість балів для допуску до підсумкового контролю – 30; максимальна – 90

ПОЛІТИКА ОЦІНЮВАННЯ

Усі завдання мають бути виконані у строки та у форматі, визначені викладачем. Несвоєчасне подання роботи без поважної причини або недотримання встановлених вимог може вплинути на кількість отриманих балів. Письмові, аналітичні й атрибуційні завдання виконуються здобувачами самостійно з обов'язковим зазначенням використаних джерел. Списування під час виконання контрольних робіт та складання іспиту, а також подання чужих матеріалів як власних не допускаються.

РОЗПОДІЛ БАЛІВ

Зміст. модуль	Тема, завдання	Форма звітності	Кількість рейтингових балів
M1.	T1	Семінар 1	0-7
	T2	Семінар 2	0-7

	T3	Семінар 3	0-7
	T4	Семінар 4	0-7
	T5	Семінар 5	0-7
		Модульна. контр. робота 1.	0-10
M2.	T6	Семінар 6	0-7
	T7	Семінар 7	0-7
	T8	Семінар 8	0-7
	T9	Семінар 9	0-7
	T10	Семінар 10	0-7
		Модульна .контр. робота 2.	0-10
		Усього балів до підсумкового тижня	Min-30 –max- 90
		Іспит:	0-10

КРИТЕРІЇ ОЦІНЮВАННЯ

Оцінювання результатів навчання здійснюється за накопичувальною системою. Упродовж семестру здобувач/ка може набрати до 90 балів за роботу на семінарських заняттях, виконання передбачених завдань і двох модульних контрольних робіт. Додатково до 10 балів може бути отримано за виконання залікового завдання. Підсумкова оцінка формується із суми балів, накопичених протягом семестру та отриманих за залікове завдання, і не може перевищувати 100 балів. Наведені критерії характеризують сукупний рівень досягнення програмних результатів навчання за всіма видами роботи.

90–100 балів («відмінно» за національною шкалою, А – за шкалою ECTS)

Здобувач/ка вищої освіти демонструє повні, системні та ґрунтовні знання змісту дисципліни, вільно володіє мистецтвознавчою термінологією, самостійно аналізує та аргументовано атрибує мистецькі пам'ятки, визначає їхні стильові, іконографічні й образно-пластичні особливості. Встановлює зв'язки між художніми явищами та відповідним історико-культурним контекстом, переконливо обґрунтовує власні висновки, надає повні відповіді на основні й додаткові запитання. Використовує додаткові наукові джерела та доречні приклади. Усі передбачені програмою завдання виконує в повному обсязі та на високому фаховому рівні.

82–89 балів («добре» за національною шкалою, В – за шкалою ECTS)

Здобувач/ка вищої освіти демонструє системне знання теоретичного матеріалу, розуміє основні етапи й закономірності розвитку зарубіжного мистецтва, коректно використовує фахову термінологію. Самостійно характеризує та аналізує мистецькі пам'ятки, визначає їхню історико-культурну належність і художні особливості. У відповідях та атрибуції допускає окремі неточності, які не впливають на загальну правильність висновків. Передбачені програмою завдання виконує в повному обсязі та на належному рівні.

75–81 бал («добре» за національною шкалою, C – за шкалою ECTS)

Здобувач/ка вищої освіти демонструє загалом достатнє знання матеріалу, проте має прогалини в окремих питаннях. Правильно визначає основні етапи, стилі, напрями та мистецькі школи, володіє базовою фаховою термінологією. Відповіді переважно правильні, але не завжди достатньо аргументовані. Під час аналізу й атрибуції мистецьких пам'яток допускає помилки у визначенні часу створення, авторства, стильової належності або художніх особливостей. Передбачені програмою завдання виконано на достатньому рівні, хоча в них наявні окремі змістові недоліки.

64–74 бали («задовільно» за національною шкалою, D – за шкалою ECTS)

Здобувач/ка вищої освіти засвоїв/ла основний матеріал дисципліни, але знання мають фрагментарний і недостатньо систематизований характер. Розпізнає основні мистецькі явища та пам'ятки, проте має труднощі з їх самостійною характеристикою, атрибуцією, використанням фахової термінології та встановленням історико-культурних зв'язків. Відповіді потребують уточнень і додаткових запитань викладача. У виконаних завданнях наявні змістові помилки, однак здобувач/ка загалом демонструє досягнення основних результатів навчання.

60–63 бали («задовільно» за національною шкалою, E – за шкалою ECTS)

Здобувач/ка вищої освіти засвоїв/ла мінімально необхідний обсяг навчального матеріалу. Відтворює окремі факти, поняття та характеристики, розпізнає частину основних мистецьких пам'яток, проте має значні прогалини у знаннях і недостатньо володіє фаховою термінологією. Аналіз та атрибуція творів здійснюються на елементарному рівні й потребують допомоги викладача. У відповідях і виконаних завданнях наявні суттєві помилки, але продемонстровано мінімальний рівень досягнення передбачених програмою результатів навчання.

35–59 балів («незадовільно» за національною шкалою, FX – за шкалою ECTS)

Здобувач/ка вищої освіти демонструє недостатній рівень засвоєння навчального матеріалу, не володіє необхідним обсягом базових знань і фаховою термінологією, має суттєві труднощі з визначенням, атрибуцією та характеристикою мистецьких пам'яток. Відповіді є фрагментарними та містять значну кількість помилок. Основні результати навчання не досягнуті, а передбачені програмою завдання виконані частково або на незадовільному рівні. Для отримання позитивної оцінки необхідне доопрацювання завдань і повторне складання підсумкового контролю.

1–34 бали («незадовільно» за національною шкалою, F – за шкалою ECTS)

Здобувач/ка вищої освіти не опанував/ла основного змісту дисципліни, не демонструє базових знань з історії зарубіжного мистецтва, не володіє фаховою термінологією, не може визначити й охарактеризувати основні мистецькі явища та пам'ятки. Більшість

обов'язкових завдань не виконано, передбачені програмою результати навчання не досягнуті, підсумковий контроль не складено. Для отримання кредитів ECTS передбачене обов'язкове повторне вивчення дисципліни.

СИСТЕМА БОНУСІВ

Додаткові бали можуть бути нараховані за виконання додаткових аналітичних і письмових завдань, активну участь у фахових обговореннях та представлення матеріалів, пов'язаних із проблематикою дисципліни, – від 1 до 3 балів; за участь із доповіддю в науково-практичній конференції – до 10 балів. Бонусні бали враховуються у складі поточного рейтингу, не замінюють виконання обов'язкових навчальних завдань і не можуть збільшувати кількість балів, накопичених протягом семестру, понад 90. Підсумкова кількість балів за дисципліну з урахуванням екзаменаційного завдання не може перевищувати 100.

ПРАВИЛА ВИКЛАДАЧА

Під час занять з дисципліни «Історія зарубіжного мистецтва» діють загальноприйняті норми академічної поведінки та взаємної поваги. Не допускаються дії, що заважають роботі групи або порушують перебіг заняття. Під час дистанційних занять здобувачі мають дотримуватися правил цифрової комунікації та вмикати мікрофон під час відповіді або участі в обговоренні.

Вітаються активна участь у семінарських заняттях, аргументоване висловлення власної думки, постановка запитань, аналіз творів мистецтва та обговорення наукових концепцій, пов'язаних із проблематикою дисципліни.

У разі відрядження, хвороби або інших поважних обставин викладач може перенести заняття за погодженням із деканатом та відповідно до організації освітнього процесу. Про зміни в розкладі здобувачі завчасно інформуються через старосту групи або визначені канали комунікації.

Офіційними каналами комунікації з викладачем поза заняттями є електронна пошта та визначені викладачем месенджери. У темі електронного листа необхідно зазначити назву дисципліни, у тексті – ім'я, прізвище, академічну групу та мету звернення. Назви файлів оформлюються за зразком: «Прізвище_назва завдання». Текстові роботи подаються у форматах DOC, DOCX або PDF, ілюстративні матеріали – у форматах JPEG або PDF. Відповіді на повідомлення надаються у робочі дні.

Консультації проводяться за попередньою домовленістю в очному або дистанційному форматі. Перед складанням іспиту передбачена екзаменаційна консультація.

ПОЛІТИКА ВІДВІДУВАНOSTI

Відвідування лекційних і семінарських занять є важливою складовою опанування дисципліни. У разі відсутності або запізнення здобувач/ка має повідомити викладача та, за потреби, деканат про причини. Під час дистанційного навчання враховуються обставини, пов'язані з безпековою ситуацією, відсутністю електроенергії, нестабільним інтернет-зв'язком та іншими об'єктивними перешкодами.

Пропущений матеріал опрацьовується самостійно. Виконання завдань, передбачених для пропущеного семінарського або контрольного заняття, узгоджується з викладачем. Тривала відсутність потребує індивідуального погодження порядку опрацювання матеріалу та виконання обов'язкових завдань.

Відсутність на занятті сама по собі не знижує оцінку. Невиконання передбачених програмою семінарських, письмових, аналітичних або контрольних завдань впливає на кількість балів, накопичених протягом семестру. Додаткові заняття замість пропущених розкладом не передбачені.

АКАДЕМІЧНА ДОБРОЧЕСНІСТЬ

Під час опанування дисципліни здобувачі зобов'язані дотримуватися принципів академічної доброчесності: самостійно виконувати навчальні та контрольні завдання, коректно посилатися на використані джерела, дотримуватися норм цитування, не допускати плагіату, самоплагіату, фабрикації, фальсифікації, списування та подання чужих матеріалів як власних.

Використання генеративного штучного інтелекту та інших цифрових засобів під час підготовки завдань допускається лише відповідно до вимог викладача. Здобувач/ка несе відповідальність за достовірність інформації, коректність посилань і зміст поданої роботи.

Під час модульних контрольних робіт та іспиту дозволяється користуватися лише тими джерелами й технічними засобами, які визначені викладачем. Виявлені порушення розглядаються відповідно до чинних нормативних документів ХДАДМ. Робота, виконана з порушенням академічної доброчесності, може бути анульована з подальшим повторним виконанням або проходженням відповідного виду контролю.

РЕКОМЕНДОВАНА ЛІТЕРАТУРА З ДИСЦИПЛІНИ

1. Березіна І. В. Історія зарубіжного мистецтва : навч. посіб. для студентів мистецьких спеціальностей. Кам'янець-Подільський : Видавець Сисин О. В. : Абетка, 2015. 75 с.
2. Велика ілюстрована енциклопедія історії мистецтв / пер. з англ. Київ : Махаон-

Україна, 2007. 512 с.

3. Історія мистецтва від найдавніших часів до сьогодення / за заг. ред. С. Фартінга ; передм. Р. Корка ; пер. з англ. А. Пітика та ін. Харків : Vivat, 2019. 576 с.
4. Куліш О. А. Історія зарубіжного мистецтва : навч. посіб. Черкаси : ЧНУ ім. Б. Хмельницького, 2015. 275 с.
5. Arnason H. H., Mansfield E. C. History of Modern Art: Painting, Sculpture, Architecture, Photography. 7th ed. Boston : Pearson, 2013. 832 p.
6. Chipp H. B. Theories of Modern Art: A Source Book by Artists and Critics. Berkeley ; Los Angeles : University of California Press, 1968. 664 p.
7. Eisenman S. F., Crow T., Lukacher B., Nochlin L., Pohl F. N. Nineteenth-Century Art: A Critical History. 5th ed. London : Thames & Hudson, 2020. 528 p.
8. Foster H., Krauss R. E., Bois Y.-A., Buchloh B. H. D., Joselit D. Art Since 1900: Modernism, Antimodernism, Postmodernism. 3rd ed. London : Thames & Hudson, 2016. 896 p.
9. Gombrich E. H. The Story of Art. 16th ed. London : Phaidon Press, 1995. 688 p.
10. Harrison C., Wood P. Art in Theory 1900–2000: An Anthology of Changing Ideas. 2nd ed. Malden, MA : Blackwell Publishing, 2002. 1296 p.
11. Venturi L. Painting and Painters: How to Look at a Picture, from Giotto to Chagall. Alcester : Porter Press, 2011. 328 p.